

05 november 2022

Toespraak Anja Gerashchenko op het partijcongres

Het is een eer voor mij om voor zo'n gewaardeerd publiek te mogen spreken. Maar het is ook veel stress. Ik doe het nu voor mijn jongste broertje die in de frontlinie staat.

Ik was uitgenodigd om dit congres te openen omdat in mijn biografie staat dat ik van 2015 tot 2019 als burgemeester van 5 dorpen in het Oosten van Oekraïne ben geweest. Eigenlijk is het niet de functie die voor verbazing en misschien respect zou moeten zorgen, maar het feit dat ik die vier jaar heb volgehouden.

Want toen ik als burgemeester begon, kon de accountant geen computer gebruiken, omdat er geen computers waren, was er geen verlichting op straat en de bewoners gooiden hun afval in de bossen. Vijf dagen nadat ik begon, hadden we sneeuw die alle wegen blokkeerden en het bleek dat we niet de technische middelen en geld hadden voor het opruimen van de wegen.

Toch slaagde ik er in vier jaar in om een gemotiveerd team samen te stellen. Ze te voorzien van alles wat nodig is voor het werk, inclusief computers. We maakten plattegronden voor de dorpen, verlichtten de straten, organiseerden het ophalen en sorteren van het afval en veegden de straten netjes schoon.

Dit alles ondanks bij gebrek aan financiële middelen; onder de omstandigheid van de oorlog – die sinds 2014 in volle gang is met vluchtelingen die naar onze regio toekwamen; in de omstandigheid van het dagelijkse verzet van pro-Russische partijen en verenigingen – die in het Oosten van Oekraïne zeer actief waren.

Ik was precies die soldaat aan het front, met één verschil: mijn wapen waren woorden. Ik moest elke dag mensen ervan overtuigen dat we een Europees land moeten worden en nooit meer in de klauwen van een autoritair systeem moeten terugkeren.

Het gaat niet om de status of erkenning van ons als Europeanen in alle mogelijke overeenkomsten. En de strijd gaat niet om territorium, de strijd gaat om de zielen van mensen.

Er bestaat een mentale kloof tussen een persoon die verantwoordelijkheid neemt voor zijn leven en de toekomst van zijn land; en tussen een persoon die zelfs zijn leven, volledig in handen legt van een autoritaire leider. In tijden van vrede zal zo'n persoon afval weggooien in de buurt van de speeltuin waar zijn kinderen spelen en wachten tot de autoriteiten alles daaromheen schoon en mooi maken. In oorlogssituaties zal zo iemand elk bevel opvolgen en nooit zijn eigen verantwoordelijkheid voor oorlogsmisdaden erkennen. Hij zal iedereen vertellen dat hij niet weet waar hij naartoe is gestuurd, maar de werkelijkheid is dat deze persoon de vraag nooit stelt.

In 2013 kwamen Oekraïners naar Maidan, het onafhankelijkheidsplein in Kiev???, om "nee" te zeggen tegen de wil van de pro-Russische president Janoekovitsj, die zichzelf verrijkte ten koste van Oekraïense burgers, een autoritaire regering in het land oprichtte en weigerde om de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne te ondertekenen.

Op 11 december 2013 was ik zelf op de Maidan, ik was een van deze mensen. Toen het donker werd, begonnen knokploegen van de oproerpolitie zich te verzamelen om de mensen met geweld weg te halen. Een activist benaderde ons en zei dat de vrouwen Maidan moesten verlaten. We wisten wat er met de demonstranten gebeurde: er waren al gewonden in ziekenhuizen, er waren al mensen spoorloos verdwenen.

Dus raakten de mensen, en ikzelf, op een moment in paniek, maar een zestigjarige vrouw, zittend op een stoel die haar werd aangeboden, antwoordde kalm: "Ik ben niet naar Maidan gekomen om hier weg te rennen. Ik blijf." Ze zei het zo kalm en er was zoveel zelfverzekerde kracht in haar houding dat we allemaal om ons heen keken. En ieder van ons realiseerde zich op dat moment dat we hier niet waren om te vluchten.

De hele nacht tot in de ochtend luidde de priester van een kerk de klokken om mensen naar de Maidan te laten komen. En al snel zag ik deze mensen, duizenden burgers uit alle richtingen naar het centrale plein gaan. Er waren veel oudere echtparen die elkaar ondersteunden, want het was glad, ze glimlachten. Dit beeld staat nog steeds op mijn netvlies: mensen leken te wandelen in het park, maar ze liepen naar het plein waar een bloedige confrontatie plaatsvond.

Ik herinnerde me dit verhaal toen ik werd gevraagd om uit te leggen wat er momenteel in Oekraïne gebeurt. En waarom gebeurt dit? En wat gaat er met ons gebeuren?

Mijn broer was in vreedestijd programmeur, met een gezin en een hond. Hij richtte een vrijwilligersorganisatie op en hij verliet alles en ging hij vechten. Dat geldt ook voor de mannen en vrouwen die met hem dienen. Oekraïners die in Europa werken, zamelen geld voor hen in door auto's, drones, en munitie te kopen. Toen ik hem vroeg: "Broertje, hebben we een kans?", antwoordde hij: "We hebben geen keus."

Toen ik in 2019 besloot om naar Nederland te gaan, waar mijn man werkte, was dat de beslissing van een persoon die volledig opgebrand was. Mijn gezondheid, mijn gezin, mijn financiële situatie - alles was vernietigd.

Wie komt er als winnaar terug?

Mijn broer, die zijn gezondheid verliezen? Of één vrouw, die haar zevenjarige dochter en moeder hier naar Nederland bracht en terugging naar het front om met haar man te vechten? En wanneer we ons territorium herwinnen, zullen we daar volledig verwoeste huizen en begraafplaatsen van mensen aantreffen.

Zoals een Nederlander me terecht vertelde: "Niemand wint in deze oorlog."

Niemand wint, dat klopt.

Als wij niet vergeten WAARVOOR we vechten.

Niet wij persoonlijk, maar de ideeën zullen een totale overwinning behalen. Rechtsstaat en vrijheid van meningsuiting. Transparante verkiezingen, een verantwoordelijke samenleving, respect voor de mens en erkenning van zijn waardigheid.

Dit zijn niet zomaar woorden die verloren zijn gegaan in de eindeloze ruimtes van alle prestigieuze bijeenkomsten. Dit zijn de waarden waarvoor Oekraïners nu hun leven geven. Geen mythische mensen, geen helden - gewone burgers..

En als ik de hele wereld vraag:

"Mensen, hebben we een kans?"

Dan wil ik alleen maar een antwoord horen:

"We gaan winnen, omdat we geen andere keuze hebben."